

**Nunatta Karsiata 2013-imut naatsorsuutaasa Inatsisartunit akuerineqarnissaat pillugu
Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut**

pillugu

Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerpeqarnerani saqqummiunneqartoq

Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq, Randi V. Evaldsen, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq, Suka K. Frederiksen, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq, Jens-Erik Kirkegaard
Inatsisartunut ilaasortaq, Agathe Fontain
Inatsisartunut ilaasortaq, Per Rosing-Petersen

Ulloq 11. marts 2015-imi siullermeerinerup kingorna Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa.

1. Aallarniut:

Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliap 2014-imi juunip aallartinnerani Nunatta Karsiata 2013-imut naatsorsuutai pillugit isumasioqatigiippoq. Ataatsimiititaliap naatsorsuutininik suliarinninnera ulloq 1. oktober 2014-imi qinersinissamik nalunaaruteqartoqarnera pissutigalugu unitsinneqarpoq. Piffissami qinersinissamik nalunaaruteqartoqarnerani ataatsimiititaliap naatsorsuutit pillugit arlalinnik apeqquteqareersimavoq aammalu Naalakkersuisunit akissutinik tigusaqareerluni. Tamatuma kingorna apeqqutit akissutillu taakku Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliap nutaap naatsorsuutininik suliaqarneranut ilanngunneqarput. Ataatsimiititaliap nutaaq 13-imut naatsorsuutit pillugit 2015-imi februaarip qiteqqunnerani isumasioqatigiippoq. Ataatsimiititaliap ilassutit apeqqutinik arlalinnik Naalakkersuisunut nassiussaqqarpoq. Isumaliutissiissut una kukkunersuisut nalunaarusaannit tigulaakkanik, ataatsimiititaliaasimasup maannalu ataatsimiititaliaasup Naalakkersuisunut apeqquteqaataannit tigulaakkanik kiisalu Naalakkersuisut tamatumunnga oqaaseqaataannik akissuteqaataannillu imaqqarpoq. Attaveqatigiinnermi tunuliaqutaasut Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 18, imm. 1 naapertorlugu ataatsimiititaliap

isumaliutissiissummut ilanngussatut ilannguppai. Paasissutissat inunntut ataasiakkaanut attuumassutillit isertuussassallu ilanngussanit peerneqarput.

- ! Pissutsit nassuiaatigineqartut arlallit itisilerneqarnissaannik Naalakkersuisunut qinnuiginninnernik isumaliutissiissut una imaqarpoq. Aappassaaneerinermut atatillugu Naalakkersuisut qinnuigineqarnertik naammassisinnaanngippassuk paasissutissat aappassaaneerinerup kingorna sapinngisamik piaartumik tigunissaat ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqarpoq.

1.2. Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliap suliassai

Namminersorlutik Oqartussat sinneranni suliniuteqarnerup assinganik Inatsisartut Inatsisartullu allaffeqarfiata sulisunik aningaasanillu atuineranni pisariillisaatissanik sipaarutissanillu nassaarniarqartariaqartoq naatsorsuutit siullermeerneqarneranni oqaatigineqartoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Tamanna ataatsimiititaliap tunngaviumik isigalugu tapersersinnaavaa. Tassungali atatillugu ataatsimiititaliamit erseqqissaatigineqassaaq Inatsisartut missingersuutaannik naatsorsuutaannillu akuersisarnermut akisussaaffik Inatsisartut Suleriaatsimut Ataatsimiititaliaanni inissisimammat, tassanilu Inatsisartuni partiit tamarmik ilaasortaataqarput.

Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliap pingaarnertut suliassaarfii Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni §§ 18 aamma 19-imi nassuiarneqarput. Tassani allassimavoq ataatsimiititaliap ”*Nunap karsiata Naatsorsuutaasa Kukkunersiorneqartarnerannut Ataatsimiititaliap nunap karsiata naatsorsuutai kukkunersuisullu taakkununnga oqaaseqaataat ukiumut ataasiarluni misissortassavai, naatsorsuutillu pisariaqalersitaannik Naalakkersuisunut apeqquteqarlunilu oqaaseqarfiginnittassalluni. Apeqqutit oqaaseqaatillu Naalakkersuisut akissutaat ilanngullugit Inatsisartunut saqqummiutissavai.*” Tamatuma kingorna Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliap pissutsinut isornartoqartissinnaasaanut Naalakkersuisunut ilaasortat akisussaasut kinguneqartitsivigineqassanersut Inatsisartut aalajangissavaat. Aammattaq Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliap Nunatta Karsiata naatsorsuutaanik misissuataarinermi atatillugu isornartorsuiisimappat Naalakkersuisut politikikkut akisussaasutut pissutsit iluarsineqarnissaat isumagisassaraat.

Inatsimmi suliassat oqaatigineqartut saniatigut periutsit suleriaatsillu Namminersorlutik Oqartussat suliassaasa assigiinngitsorpassuit naammassineqarnissaannut Naalakkersuisut pilersissimasat siunertarisaq malillugu ingerlanersut nakkutiginnissaat Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliap suliassami pingaarnertit ilaattut isigaa. Tassunga atatillugu atortut sakkussallu aningaasanik aqutsinermi naatsorsuusiortarnermilu pingaarutillit pigineqarnissaasa siunertarineqartorlu malillugu atorineqarnissaasa qulakkeerneqarnissaa nakkutigissallugu ataatsimiititaliap pingaarnertut soqutigisaraa.

Nunatsinni inuiaqatigiit aningaasaqarnikkut unammilligassaqarnerat eqqarsaatigalugu inuiaqatigiinni immikkoortut tamarmik aningaasaqarnerminnik nammineq aqutsisariaqarnerminnik eqqumaffignilernissaat, taamaalillutillu pitsaanerusumik aqutsilernissaat pingaaruteqarpoq. Namminersorlutik Oqartussat tassunga atatillugu namminneq aningaasaqarnerminnik naleqquttumik maleruqaqusallu atuuttut malillugit aqutsinissamut pisinnaanerminnik piumassuseqarnerminnillu takutitsinissaat ataatsimiititaliap pingaaruteqarluinnartutut isigaa. Aammattaq Namminersorlutik Oqartussat ataatsimut isigalugu aningaasanik atuineq pillugu ammanerulernissaq siunnerfeqartumik sulissutigisariaqaraat, tassunga ilanngullugu aningaasat atukkat pillugit paasissutissat pilertortumik pisariitsumillu tamanit pissarsiarineqarsinnaanissaat sulissutigissagaat ataatsimiititaliap isumaqarpoq.

1.2.1 Inatsisartutigoortumik kukkunersuisoqarneq pillugu Nunat Avannarliit attaveqatigiinnerat

Inatsisartutigoortumik kukkunersuisoqarneq pillugu Nunat Avannarliit attaveqatigiinneranni Danmarkimit, Finlandimit, Savalimmiunit, Kalaallit Nunaannit, Islandimit, Norgemit, Sverigemit Ålandimillu peqataaffigineqartumi suliata ataatsimiititaliap ukiut siuliinisut salliutissimavai. Attaveqaatip siunertaraa naalagaaffiit kukkunersuisoqarnerat kukkunersuinernullu ataatsimiititaliaqarnerat pillugu ilisimasanik misilittakkanillu avitseqatigiinnissaq aammalu suliassaqarfimmi periutsimik pitsaanerpaamik pilersitsinissamut isumassarsiornerup siuarsarneqarnissaa. Nunat akornanni assigiinngissutsit assigiissutsillu paasineqarnissaat siunertaralugu nunani avannarlerni kukkunersuineranut ataatsimiititaliani suleriaatsinut il.il. qarasaasiakkut paasissutissanik katersivimmik pilersitsinissaq attaveqatigiit aalajangersimasumik sulissutigaat.

1.2.1.1 Kukkunersuineranut Ataatsimiititaliap piffissaq inissitsiterfigisaa

Nunatsinni periutsip nunat avannarliit sinnerinut tamanut sanilliullugu immikkuullarissutigisaa tassaavoq nunatsinni Kukkunersuineranut Ataatsimiititaliap ukiut tamaasa nutaamik inissitsitertarnera. Nunat allat sinnerini tamani kukkunersuineranut ataatsimiititaliamut ilaasortat piffissamut qinigaaffiusumut tamarmut toqqarneqartarput. Danmarkimi naalagaaffiup kukkunersuuisui ukiut sisamangorneri tamaasa – Folketingimut piffissaq qinigaaffiusoq apeqqutaatinnagu – toqqarneqartarput – tamatumalu naalagaaffiup kukkunersuuisuisa imminnut aquunerannut nukittunerulersitseqqippoq. Kukkunersuineranut Ataatsimiititaliap ingerlalluassappat

misilittakkat ataavartumillu ingerlatsisinnaaneq assut pingaaruteqartut nunani avannarlerni kukkunersuinermit ataatsimiititalianit ataatsimullu isigalugu¹ tamanit isumaqatigineqarpoq.

Ukiut tamaasa nutaamik inissitsitertarluni nunatsinni periuseq suleriaatsip allangortinneqarneranut aammalu Inatsisartuni ataatsimiititaliat sulinerisa aaqqissuuteqqinneqarneranut atasumik 2000-imi atuutsinneqalerpoq. 2000 sioqqullugu ataatsimiititalianut inatsisit malillugit pilersinneqartussanut ilaasortat – tassunga ilanngullugu Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliaq – piffissamut qinigaaffimmut tamarmiusumut atuuttussatut toqqarneqartarput, soorluttaaq nunani allani taamaattoq. Ataatsimiititaliat ukiut tamaasa nutaamik inissitsitertarnerannik – aammalu taamaalilluni ataatsimiititaliamut ilaasortat ukiut tamaasa taarserneqarsinnaanerannik – periuseqarneq pingaartumik Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliami sulinermit naapertuutinnngitsumik sunniuteqarsinnaanersoq 2000-imi aaqqissuusseqqinnermut atatillugu erseqqinnerusumik isumaliutigineqanngilaq.

Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliap immikkut ilisarnaatigaa naalackersuinermit tunngaveqanngitsumik sulinissap anguniartarnera aammalu Nunatta Karsiata naatsorsuutaanut kukkunersuuisullu avataaneersut nalunaarutaannut ukiumit ukiumut peqqissaartumik kinaassusersuunngitsumillu isummernissaq ataatsimiititaliap pingaarnertut suliaqartut ingerlanissani anguniarpaa. Naalackersuinermit tunngaveqanngitsumik sulinissamik anguniagaq Inatsisartut ataatsimiititaliaasa sinnerini sulinermit allaanerungaatsiarpoq, tamatumani ilaasortat naalackersuinnikkut isiginnittaatsitik aallaavigalugit pingaarnersuillutik tulleriiarisinnaanerat inatsisitigut akuerisaalluni aammalu politikikkut qanoq pisoqarnera malillugu ataatsimiititaliamut ilaasortat akulikinnerusumik taarsertarnissaannik kissaateqartoqarsinnaalluni.

Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliamut ilaasortat ukiut tamaasa taarserneqartarnissaannik periarfissaqartitsinermit pitsaaqutitut taaneqartut ataatsimiititaliamut ilaasortanik taarsiisarnerup ataatsimiititaliap ataavartumik sulinissaanut misilittakkanillu katersinissaanut ajoqusiisarneranit annertunerusutut oqaatigineqarsinnaanerat tunngavissaqarsorinangilaq. Misilittagaqarneq ataavartumillu sulisinnaaneq siuliani taaneqartut ataatsimiititaliap sulineranut annertoorujussuarmik pingaaruteqartut Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliaq ersarissumik isumaqarpoq, taamaattumillu Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliap piffissaq inissitsitertarfia piffissamut qinigaaffiusumut tamarmut; soorlu 2000-ip tungaanut taamaassimasoq; atuuttussanngorlugu allangortinneqassasoq ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqarpoq. Taamaaliortoqassappat Inatsisartut suleriaasiata allangortinneqarnissaa pisariaqassaaq, taamaattumillu Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliap Inatsisartut Siulittaasoqarfiat tamanna pillugu oqaloqatigissallugu.

¹ Assersuutigalugu takuuk ”Following The Money – Comparing Parliamentary Public Accounts Committees”, CPA World Bank Institutemik saqqummerneqarpoq.

1.2.2. Kukkuersiuerimut aaqqissuussinermik ineriartortitsineq – ”Pisortani kukkuersiuerimi ileqqussat pitsaasut”

Kukkuersiuerimut Ataatsimiititaliap nunatta karsiata naatsorsuutai kukkuersiuisullu taakkununga oqaaseqaataat ukiumut ataasiarluni Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsissaanni § 18 naapertorlugu misissortassavai.

Namminersorlutik Oqartussat kukkuersiuisui avataaneersut pillugit aalajangersakkat Namminersornerullutik Oqartussat naatsorsuuseriveqarnerat il. il. pillugit Inatsisartut inatsissaanni aalajangersarneqarput. Tassani § 5-imi allassimavoq nunatta karsiata ukiumoortumik naatsorsuutai kukkuersiuisumit naalagaaffimmit akuerisamit kukkuersiorneqartassasut kiisalu naatsorsuutit eqqornersut taamatullu aamma naatsorsuusiormi qanoq iliuitsit akuersissutinut nalunaarutigineqarsimasunut, inatsisinut peqqussutinullu allanut kiisalu isumaqatigiissutaasimasunut nalinginnaasumillu suleriaatsinut naapertuuttuunersut misilinneqartassalluni .

§ 6-imi allassimavoq “kukkuersiueriaatsit nalinginnaasumik akuerineqarsimasut” naapertorlugit kukkuersiueq ingerlanneqassasoq , taamaalillunilu “pisortani kukkuersiuerimi ileqqussat pitsaasut” naapertorlugit ingerlanneqassanani, naak nunani allani arlalinni, tassunga ilanngullugu nunani avannarlerni pisortat ingerlatsiviini tamanna atorneqartaraluartoq. “Kukkuersiuerimi ileqqussat pitsaasut” aammalu ”pisortani kukkuersiuerimi ileqqussat pitsaasut” akornanni assigiinnigissut pingaartumik inatsisinik maleruagassanillu (inatsisinut naapertuunermik kukkuersiueq) malinnittoqarsimaneramik kukkuersiuerup aammalu pisortat aningaasaataannik aqutsinermik kukkuersiuerup (ingerlatsinermik kukkuersiuerup) annertussusiannut tunngassuteqarpoq.

Ilanngussat digitaliuernerusumik passunneqaleriartornerat aammalu Namminersorlutik Oqartussani sunniuteqarnerusumik misissuisarnerit ilutigalugit naatsorsuutit eqqortuunerannik kukkuersiuerup sunniuteqarluarnerusumik ingerlanneqarsinnaanissaa naatsorsuutigineqarpoq. Taamaaliornikkut pisortani kukkuersiuerimi ileqqussat pitsaasut naapertornerullugit kukkuersiuinissamut atorneqarsinnaasunik aningaasanik pissarsisoqarsinnaavoq.

1.2.2.1. Naatsorsuutit eqqortuunerannik kukkuersiueq

Naatsorsuutit eqqortuunerannik kukkuersiuerup ilagaa Nunatta Karsiata ukiumoortumik naatsorsuutai eqqortuunersut (imaluunniit eqqortumik takutitsinersut) pillugu kukkuersiueq. Nunat tamalaat kukkuersiuerimi suleriaasii (ISA) ukiumoortumik naatsorsuutinik kukkuersiuerup pitsaassusissaa qulakkeerniarlugu nunani tamalaani suliniaqatigiiffinit ilusilersorneqartut kukkuersiuisup Inatsisartunit toqqarneqartup kukkuersiuisutut naalagaaffimmit akuerisaasutut malittussaavai. Naatsorsuutit kukkueneqaratarsinnaanerannik naliliineq– aammalu

kukkuneroratarsinnaasut taamaattut pinngitsoortinniarlugit suliffiup iluani nakkutilliissutinik naliliineq aallaavigalugit kukkunerisiuisoqartarpoq.

Namminersorlutik Oqartussat aningaasaqarnermut periusiata IRIS-ip atorneqalenera – ilaatigut ilanngussat digitaliusumik passunneqartarnerisigut – ukiumoortumik naatsorsuutinik kukkunerisiuinerup ingerlaavartumik naammassisaqarfiunerulersinnaaneranut peqataaqataavoq. Suli arlalinnik suliassa qarfeqarpoq suliffiup iluani nakkutilliissutit sunniuteqarnerulersinnerisigut naatsorsuutit pitsaassusaasa annertunerulernissaanut – aammalu kukkunerisiuinerup naammassisaqarfiunerulernissaanut tapeeqataasinnaasunik. Taakku ilaat assersuutigalugu tassaapput aningaasarsaqarnermut suliassa qarfik, taarsigassarsisitsisarneq aammalu sanaartugassanut iluarsagassanullu aningaasaateqarfik.

Suliffiup iluani nakkutilliissutit nukittunerulernerat ilutigalugu naatsorsuutit eqqortuunerannik kukkunerisiuinerup aammalu kukkunerisiuinermi tunngavissat sinnerisa marluk (Inatsisinut naapertuunnermik kukkunerisiuinerup aammalu Ingerlatsinermik kukkunerisiuinerup) akornanni oqimaaqatigiissitsineq allanngortinneqarsinnaasoq kukkunerisiuisoq naliliivoq.

1.2.2.2. Inatsisinut naapertuunnermik kukkunerisiuineq

Inatsisinut naapertuunnermik kukkunerisiuinermit ilaavoq atugassiissutit naatsorsuutitut saqqummiussanut ilaatinneqartut aningaasaliissutinut nalunaarutigineqartunut, inatsisinut peqqussutinullu allanut kiisalu isumaqatigiissutinut nalinginnaasumillu periutsinut naapertuuttuunersut pillugu kukkunerisiuineq.

Taakkuninnga kukkunerisiuineq nunat tamalaat kukkunerisiuinermi periusiini kukkunerisiuisut naalagaaffimmit akuerisaasut atussallugit pisussaaffigisaanni ilaannakortumik ilaatinneqarpoq. Taamaattumik Danmarkimi ukiuni arlalinni suliassa qarfimmi tassani periuseq periutsinut taakkuninnga tapertaasusaaq ineriartortinneqarpoq. Maanna ineriartorneq ima sammiveqarpoq naalagaaffiit kukkunerisiuisuisa nunanit tamalaaneersut suliassa qarfimmi periaasiannik (ISSAI) pisortat ingerlataqarfiini kukkunerisiuisut malinninnerusariaqarlutik.

Namminersorlutik Oqartussani inatsisinut naapertuunnermik maanna kukkunerisiuisarnermi missingersuuserinermut naatsorsuuserinermullu maleruagassanik, tassunga ilanngullugu naatsorsuuserinermi ilitersuutini aalajangersakkanik malinnittoqarnerisigut misissussallugu pingaarnertut salliutinneqartarpoq. Suliassa qarfimmi tassani kukkunerisiuineq tigulaarilluni aamma misissuiffiusarpoq. Inatsisinut naapertuunnermik kukkunerisiuinerup maanna qaffasissusia aallaaviatigut attatiinnarneqassaaq – assersuutigaluguli angalanernut, ilassinninnermut il.il. kontot politikimit sunnertiasinnaasut aallunneqarnerat piffissami kingullermi ineriartorneq tunngavigalugu annertusitinneqassaaq.

1.2.2.3. Ingerlatsinermik kukkunersiuineq

Ingerlatsinermik kukkunersiuinermi ilaavoq suliffeqarfiit naatsorsuutitut ilaatinneqartut aqutsivigineqarneranni ingerlanneqarnerannilu aningaasaqarnikkut isiginiagassat pissusissaattut isiginiarneqarsimanerannik misissuinissaq.

Tamatuminnga kukkunersiuineq immikkoortunut ukununnga avinneqarajuttarpoq:

- Sipaarsinnaaneq (atortussat pisariaqartinneqartut sapinngisamik akikinnerpaamik pissarsiarineqarnissaat – eqqortumik pisiortorneq)
- Naammassisaqarsinnaassuseq (ingerlatat sulisunillu atuinerup akornanni pissutsit sapinngisamik pitsaanerpaajutinissaat – suliassat eqqortumik ingerlanneqarnerat)
- Sunniuteqarluarneq (sunniutip/inuiaqatigiinnut iluaqutissap aammalu nukinnik/sulisunik atuinerup akornanni pissutsit sapinngisamik pitsaanerpaajutinissaat – suliassat eqqortut eqqortumik suliarineqarnerat)

Ingerlatsinermik kukkunersiuinermi aningaasat atugassiissutigineqartut pitsaasumik sunniuteqarluartumillu aqunneqarnersut salliutillugu misissorneqartarpoq. Pisortat ingerlataqarfiata aningaasaliissutaasunit sapinngisamik annertunerpaamik iluanaaruteqarniarnissaq – suliffeqarfittut namminersortutulli – siunertarinngilaa. Taamaattumik suliffeqarfiup qanoq pitsaatigisumik ingerlanneqarnissaani angusaqarnissamik oqariartaaseq anguniagassatut naleqartinneqarnej ajortutut oqaatigineqartariaqarluni.

Pisortalli ingerlataqarfianni siunertarineqartoq tassaavoq aningaasat atugassiissutigineqartut atorlugit inuiaqatigiinnut iluaqutaasussamik/sullississummik sapinngisamik annertunerpaamik pilersitsinissaq. Ingerlataqarfik taamatut angusaqarnerseq pillugu qulaajaanissamut ingerlatsinermik kukkunersiuineq peqataaqataasinnaavoq. Taamaalluni suliniutinut pissusilersuummulluunniit aalajangersimasumut malitseqartitsissutissanik ilisimasamik naleqarluartunik ingerlatsinermik kukkunersiuineq pissarsiviusinnaavoq – aammalu tamakku ineriartorteqqinnissaannut immersuutaallunilu kaammattuutunik pissarsiviusinnaalluni.

Ingerlatsinermik kukkunersiuineq “ingerlatsinermik kukkunersiuinernut ingerlaavartunut” – naatsorsuutit eqqortuunerannik aammalu inatsisinut naapertuunnermik kukkunersiuineq ilutigalugu ingerlanneqartartunut – aammalu “ingerlatsinermik kukkunersiuinermi misissukkanut anginerusunut/annertusisanut” ataatsimik arlalinnilluunniit qulequtaqarluni suliniutitut immikkoortutut ingerlanneqartartunut avinneqarajuppoq.

Ingerlatsinermik kukkunersiuinermi naalackersuinikkut aalajangikkat aallaavittut isigalugu ilanngunneqarnej AJORPUT, taamaallaalli naalackersuinikkut aalajangikkat ingerlanneqarnerat kukkunersiuinermi ilanngunneqartarluni.

Tamatuma saniatigut ingerlatsinermik kukkunersiuinermik oqariartaatsimut ilaapput misissuinerit assigiinngitsorpassuit, soorlu akip, pitsaassutsip toqqammavissallu attuumassuteqartut allat akornanni sapinngisamik pitsaanerpaamik ataqatigiittoqarnissaa qulakkeerniarlugu annertuunik pisinissamut atatillugu ingerlatsivik neqeroorutitik toqqagassanik allanik pissarsiniarsimanersoq pillugu naliliineq aammalu aningaasaqarnermik aqutsineq suliassaqaqfinni toqqarneqartuni sunniutinik misissuinerit naliinernullu sanilliullugu naammannersoq pillugu misissuinerit.

Ingerlatsinermik kukkunersiuineq nunat tamalaat kukkunersiuinermit periusiini kukkunersuisut naalagaaffimmit akuerisaasut atussallugit pisussaaffigisaanni ilaanngilaq. Pisortani kukkunersiuineq pineqartillugu Danmarkimi ukiuni arlalinni suliassaqaqfimmiluppaa tassani periuseq periutsinut taakkununga tapertaasusaaq ineriartortinneqarpoq. Suliassaqaqfimmiluppaa aamma tassani ukiuni makkunani ineriartortitsineq ima sammiveqarpoq naalagaaffit kukkunersuisuisa nunanit tamalaaneersut suliassaqaqfimmiluppaa periaasiannik (ISSAI) pisortat ingerlataqaqfiini kukkunersuisut malinninnerusariaqarlutik .

Namminersorlutik Oqartussani kukkunersuisarnermik maanna aaqqissuussami ingerlatsinermik kukkunersuisarnermik ilaatinneqarsimanngilaq, taamaakkaluartorli assersuutigalugu immikkoortortat qaammatikkaartumik malitseqartitsisarnerat, aningaasarsiat tamakkiisut nalunaarsorsimaffiannik misissuinerat suliassaqaqfinniluppaa aalajangersimasunik, soorlu Akileraartarnermut Aqutsisoqaqfiup ataani akiliisitsiniartarnermut immikkoortortami il.il., aaqqissuussineq pillugu kukkunersuisoq ullumikkut apeqquteqartalereerpoq.

Ingerlatsinermik kukkunersiuineq taamatut ilusilik taaguuteqartinneqarpoq "*ingerlatsinermik kukkunersiuinermit ilanngusaaq*" – tassami tamanna kukkunersiuinerup sinneranut tapullugu ingerlanneqartarmat, taamaattumillu ingerlatsinermik kukkunersiuinermit kukkunersiorneqartussat kukkunersuisumit toqqarneqartarlutik.

Ingerlatsinermik kukkunersiuinerup ingerlaavartup ilagisaa alla tassaavoq "*ingerlatsinermi kukkunersiuineq sammisamik aallaavilik*"-mik taaneqarsinnaavoq. Ingerlatsinermik kukkunersiueriaatsimi tassani ingerlatsinermik kukkunersiuinermit kukkunersiorneqartussat kukkunersuisumit aamma toqqarneqassapput – nalunaarusiornerlu kukkunersiuineq pillugu nalunaarummi atuuttumi pingaarnertut pissalluni. Ingerlatsinermik kukkunersiuinermit sammisamik aallaavilimmu assersuutaasinnaavoq Namminersorlutik Oqartussat suliassaqaqfimmiluppaa imaluunniit suliffeqaqfimmiluppaa aalajangersimasumi aningaasaqarnikkut aqutsinerannik pingaarnertut misissuineq. Missingersuutitigut tunngavigisat nassuiaatigineqartut aqutsinermit tunngavigissallugit naleqassusiannik, tamatuma ingerlaavartumik malitseqartinneqarnerannik aammalu aningaasatigut atugassat iluini tunngavissanik naammassinninniarnissamut ingerlatsiviup uppersaasiisinnassusianik naliliinermik misissuineq ilaqartinneqarsinnaavoq.

Ingerlatsinermik kukkunersiuinermit ilanngussat/ingerlatsinermi kukkunersiuinerit sammisamik aallaavillit manna tikillugu killeqarsimapput, taakku kukkunersiuinissamik isumaqatigiissutit

atuuttup aallaaviatigut avataaniimmata. Ilanngussat digitaliunerusumik passunneqaleriartornerat aammalu Namminersorlutik Oqartussani sunniuteqarnerusumik misissuisarnerit ilutigalugit ingerlaavartumik pisariillisaanernut atatillugu sulisut aningaasallu kukkunersuiusumut atugassaraluit pissarsiarineqartut ingerlatsinermik kukkunersiuiinermut ilanngussanut aammalu ingerlatsinermi kukkunersiuiinernut sammisamik aallaavilinnut annertusisanut atorneqarnissaat Kukkunersiuiinermut Ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqarpoq.

1.2.4. Kukkunersuiusumut Inatsisartunit toqqarneqartumut aningaasaliissutit suliassaqqarfik 01-imut nuunneqarnerat

Nunatta Karsianik kukkunersuiusumut avataaneersumut aningaasartuutit konto pingaarneq ”20.30.01 Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfik, allaffissorneq” aqutigalugu Naalakkersuisunit ullumikkut akilerneqartarput. Kukkunersuiusumut Inatsisartunit toqqarneqartumut aningaasaliissutit Naalakkersuisunut inissinneqarsimanerannut pingaarnertut pissutaavoq aningaasaliissutit Inatsisartut 1990-ikkut naalerneranni namminerisaminnik allatseqarfeqalernerannut atatillugu Inatsisartunut nuunneqaratik taamani Aningaasaqarnermut Pisortaqqarfiusumiitiinnarneqarnerat. Maanna aqqissuussineq ingerlalluarmat oqaatigineqassaaq aammalu Naalakkersuisut aningaasaqarnikkut atugassiissutaat kukkunersuiusup Inatsisartunit toqqarneqartup suliaminik ingerlatsineranut killilersuisimasutut isikkoqanngimmata.

Pissutsilli tunngaviusut pissutigalugit kukkunersuiusumut Inatsisartunit toqqarneqartumut aningaasaliissutit Naalakkersuisut iliuusaannit sunnerneqarsinnaasariaqanngillat, taamaattumillu kukkunersuiusumut aningaasaliissutit Inatsisartut ataanni suliassaqqarfik 01-imut nuunneqarnissaat Kukkunersiuiinermut Ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqarpoq. Taamaaliornikkut kukkunersuiusup Naalakkersuisunut attuumassuteqannginnera erseqqissarneqassaaq aammalu nunani allani amerlanerni periutsimut naapertuutissalluni. Aningaasaliissutit suliassaqqarfik 01-imut nuunneqarnerisa kingorna kukkunersuiusup Naalakkersuisunuinnaq pinnani aammali Inatsisartunut attuumassuteqartuunnginnissaa erseqqissassallugu aamma pingaaruteqarpoq. Kukkunersuiusooq misissuinernik aallartitseqqullugu imaluunniit annertusaaqqullugu il.il. Inatsisartunit (Kukkunersiuiinermut Ataatsimiititaliamit) qinnuigineqarsinnaavoq, suliaminilli Namminersornerullutik Oqartussat naatsorsuuseriveqarnerat il. il. pillugit Inatsisartut inatsisaanni aalajangersarneqartumik ingerlatsisinnaajumalluni pisariaqartutut isigisaminik kukkunersuiusup iliuuseqarnissaa – tassunga ilanngullugu misissuinernik il.il. ingerlatsinissaa – Inatsisartunit killersorneqarsinnaanngilaq.

Aningaasaliissutit nuunniarneqarnissaat AIS15-II-p pingajussaaneernejarnissaanut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussinermut atatillugu pisimammat ataatsimiititaliamit oqaatigineqarsinnaavoq.

1.3. Piffissaq naatsorsuutiniq saqqummiussiffissaq

Nunatta Karsiata naatsorsuutaasa upernaakkut ataatsimiinnermi siullermiigassanngorlugit saqqummiunneqartarnerat ileqquusimavoq. Aamma taamaappoq 13-imi naatsorsuutinit atatillugu, taakku ulloq 21. maj 2014-imi Inatsisartunit siullermeerneqaqqaarput aammalu UPA2015-imi siullermeerneqaqqillutik.

Naatsorsuutiniq siullermeerinerup upernaakkut ataatsimiinnerup immikkoortuani siullermi pisarnissaa Kukkunersiunermit Ataatsimiititaliamit tunngaviatigut kissaatiginartinneqarpoq, tamannami ataatsimiititaliap sulineranut pitsaanerpaassagaluarmit, taamaattorli ataatsimiititaliap nalunngilaa ulloq upernaakkut ataatsimiinnerup aallartittarfia aalajangersimasuunngimmat ataatsimiinnerlu ilaatigut upernaakkut aallartiaarsinnaasartoq, taamaalillunilu naatsorsuutit upernaakkut ataatsimiinnerup aallartinnerani suliarineqarnissaminut piareerineqarnissaat ajornavissinnaasarluni.

Ataatsimiititaliarli ersarilluinnartumik isumaqarpoq naatsorsuutiniq siullermeerinninnissap sapinngisamik siusissukkut pisarnissaa Naalakkersuisunit anguniarneqartuassasoq. Tassunga atatillugu naatsorsuutit saqqummiunneqarfissaattut pilersaarut taakkulu naammassiartuaarnerat pillugu ataatsimiititaliamut ingerlaavartumik nalunaaruteqartarnek Naalakkersuisunit aalajangersimasumik peruserineqassasoq ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqarpoq.

1.4. Sanaartugassanut Iluarsagassanullu nassuiaat

Missingersuusiortarneq pillugu inatsimmi § 21 naapertorlugu Sanaartugassanut Iluarsagassanullu aningaasaateqarfik Nunatta karsianut ilaavoq. Inatsit (§ 24) naapertorlugu nassuiaat ”ukiumoortumik” nassiunneqartassasoq piumasaqaataavoq. 2013-imit nassuiaat Inatsisartunut sulii agguanneqanngilaq. Tunngaviusumik isigalugu Nunatta Karsiata naatsorsuutaasa naammassineqarnerat ilutigalugu – imaluunniit tassunga atasumik – nassuiaat naammassineqartariaqarluartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Pissutsilli arlallit nassuiaatip siusissukkut naammassiniarneranut ajornakusoortitsisut ukiuni kingullerni atuussimasut ataatsimiititaliamit ilisimaneqarpoq.

Naalakkersuisut paasissutissiippat unammilligassat ilaat tassaasoq Namminersorlutik Oqartussat naatsorsuuserinermit systemiata Sanaartugassanut Iluarsagassanullu Aningaasaateqarfimmut nassuiaammut ilanngutassat suliarineqarnerannut atorneqarsinnaannginnera. Suliat inummit nammineq isumagineqartariaqarput kingornalu Nunatta Karsianik kukkunersiuisumit misissorneqartariaqarlutik. Tassunga atatillugu Naalakkersuisut paasissutissiippat:

”Systemimik pineqartumik pisiffiusoq 2014-imi qinnuigineqarsimavoq Namminersorlutik Oqartussat naatsorsuuserinermi systemiat nassuiaasiornermut atorneqarsinnaangorteqqullugu”.

Nunatta Karsiata 2013-imi naatsorsuutaasa kingusissukkut suliarineqarnerat pissutigalugu Sanaartugassanut Iluarsagassanullu Aningaasaateqarfimmut nassuiaammik naatsorsuuserinermi systemimi atorneqarsinnaasumik peqalernissaq qaqugu naatsorsuutigineqarnerasoq paasissutisseeqqullugu qinnutigalugu Naalakkersuisut akissutaata malitseqartinnissaanut ataatsimiititaliaq periarfissaqarsimavoq. Taamaattumik Naalakkersuisut akissutaat imaattoq tiguneqarmat ataatsimiititaliamit pakatsissutigineqarpoq:

”ERP-mik suliniutigineqalersussat eqqarsaatigalugit pissusissamisoornerpaatinneqarpoq ineriartortitsinissamik suliaassat tamakku annertuut unitsinneqarpata.”

- ! Naalakkersuisut akissutaat ataatsimiititaliamit tusaatissatut tiguneqarpoq, tamatumali peqatigisaanik XAL periutsimit allamit qaqugorpiaq taarserneqassanersoq paasissutissiissutigeqqullugu Naalakkersuisut qinnuigalugit.

Naalakkersuisut (Ineqarnermut, Sanaartornermut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfik) nittartakkaminni ima paasissutissiisut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq:

”Sanaartornermut Iluarsaassisarnermullu aningaasaateqarfik pillugu ukiumoortumik nassuiaat Inatsisartut upernaakkut ataatsimiinneranni saqqummiunneqartarpoq. Nassuiaammi Sanaartornermut Iluarsaassisarnermullu aningaasaateqarfimmi ukiup siuliani ineriartorneq pillugu ataatsimoortumik paasissutissiineq saqqummiunneqartarpoq.”

- ! Tamanna ima paasineqassava Naalakkersuisut nassuiaat 2015-imit aallartittumik upernaakkut ataatsimiinnermi saqqummiuttalissagaat?

1.5. Siunnersortinik avataaneersunik atuineq

Namminersorlutik Oqartussat siunnersortinik avataaneersunik atuiunnaavinnissaat takorlooruminaappoq. Suliassat ilaat piginnaasanik / immikkut ilisimasanik Namminersorlutik Oqartussat sulisuisa akornanni nalinginnaasumik nassaassaangitsunik pisariaqartitsiviupput, soorluttaa piginnaasat pisariaqartinneqartut qaqutiguinnaq atorneqartarnissaat ilimagineqarsinnaassasoq. Ilaatigut taamaattoqartillugu siunnersortinik avataaneersunik atuinissaq isumatusaarnerusinnaavoq.

Akerlianik assersuutigalugu isumaqatigiissutit atuuttut avaqutaarniarlugit siusinnerusukkut sulisorisimasanik atorfinitsitsinertut ilusilerlugu siunnersortinik avataaneersunik

atuisoqanngilluinnassaaq. Aammattaaq suliassat allaffeqarfimmi immikkoortortanit taakkuluunniit immikkoortortaannit ingerlanneqarluarsinnaagaluartut siunnersortinut sularitinneqartariaqanngillat.

Siunnersortinik avataaneersunik atuisoqartillugu aningaasaqarnikkut eqqumaffiginiagassat isiginiarneqartarnerat annertusaqquillugu Naalakkersuisut ataatsimiititaliamit ukiuni kingullerni kaammattorneqartarput. Siunnersortinik avataaneersunik atuneq Namminersorlutik Oqartussat attassiniarnermut politikkiannut aammalu Namminersorlutik Oqartussani piginnaasanik annertusaanissamik ilisimasanillu avitseqatigiittarnissamik pisariaqartitsinermut atatillugu isigineqartariaqartoq ataatsimiititaliaq suli isumaqarpoq.

Aningaasanik sulisunillu atuneq pillugu paasissutissanik Naalakkersuisut ataatsimiititaliamut nassiussaqarput, paasissutissat ilanngussaq 6-imi takuneqarsinnaapput. Paasissutissani takuneqarsinnaasutut immikkoortoq “allat” qitiusumik allaffeqarfimmi siunnersortinut aningaasartuutit nalunaarsorneqartut affangajaraat. Ataatsimiititaliap paasinninnera malillugu tamatuma takutippaa Namminersorlutik Oqartussani siunnersortinut aningaasartuutit aqunneqarnerat pisariaqartinneqartutut suli eqqumaffigineqanngitsoq. Taamaattumik qitiusumik allaffeqarfimmi kisimi pinnani Namminersorlutilli Oqartussani siunnersortinik avataaneersunik atuneq pillugu nalunaarsukkanik siunissami tunniussisinnaanissaq siunertaralugu suliniutinik pisariaqartunik ingerlaannartumik Naalakkersuisut aallartitsinissaat ataatsimiititaliamit piumasarineqarpoq. Tassunga atatillugu siunnersortinut aningaasartuutit taamatut nalunaarsorneqarfiat Nunatta Karsiata naatsorsuutaanut atatillugu nalunaaruteqartarnermut aalajangersimasumik ilannguttaleqqullugu Naalakkersuisut ataatsimiititaliamit kaammattorneqarput.

Aammattaaq siuliani immikkoortoq 1.2-mi oqaatigineqareersutut Namminersorlutik Oqartussani ataatsimut isigalugu aningaasanik sulisunillu atuneq pillugu ammanerulernissaq Naalakkersuisunit eqeersimaartumik sulissutigineqartariaqartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, taamaattumillu siunnersortinit sullississutit qanoq ittu, kimit aammalu qanoq akilerlugit pisiarineqarsimanersut pillugu paasissutissanik tamanut saqqummiussisarnissamut Naalakkersuisut ataatsimiititaliamit kaammattorneqarput. Tamanna siunnersortit suliassaasa unammissutissanngorlugit tamanut neqeroorutigineqartarnissaannik Naalakkersuisut aallussinerulernerannut atatillugu pisinnaavoq, suliassat ingerlanneqartarnerisa pitsaassusiannut ajoqutaanngitsumik tamanna pisinnaatillugu.

1.6. Naatsorsuusernermi ilitersuut

Namminersorlutik Oqartussani naatsorsuuserivinni tamani Qitiusumik Naatsorsuuseriviup (DcR) naatsorsuusernermi ilitersuutaa atorineqartarpoq. Naatsorsuusernermi ilitersuut peqqussutaavoq kaajallaasitatut atuuttoq, Namminersornerullutik Oqartussat naatsorsuuseriveqarnerat il. il. pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 23, 3. november 1994-imeersumi aamma Namminersornerullutik

Oqartussat naatsorsuuserivineqarnerat il. il. pillugit nalunaarummi nr. 8, 27. februar 1995-imeersumi maleruagassat tunngavigalugit suliarineqartoq.

Naatsorsuusiordermi ilitsersuut naatsorsuuserivinni ulluinnarni sulinermi sakkussatut pingaaruteqartuuvoq. Naatsorsuuserivinni tamani naatsorsuusiordermi ilitsersuutit nutartikkap kingullerpaap atorneqartarnissaa Naalakkersuisullu tamatuminnga ingerlaavartumik nakkutiginninnissaat Kukkunersuiordermut Ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqarpoq.

Naatsorsuusiordermi ilitsersuummi suliffeqarfiit namminersortitat ilaatinneqanngillat; Asiaq, Mit-tarfeqarfiit aamma Nukissiorfiit. Taakkununga malittarisassatigut tunngaviit ilaatigut Namminersornerullutik Oqartussat suliffeqarfiutaasa namminersortitat naatsorsuuseriveqarnerat il. il. pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaani nr. 25, 26. november 1998-imeersumi allasimapput.

Naatsorsuusiordermi ilitsersuut atorneqartassasoq Nunatta Karsiata 2012-imi naatsorsuutaasa akuerineqarnerisa kingunitsianngua naalakkersuisoqarfinnut, aqutsisoqarfinnut taakkulu immikkoortortaannut tamanut Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup erseqqissaatigisimagaa ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Tamanna soorunami ajunngilaq, oqaatigineqartariaqarlunili taamatut kaammattuordermit naalakkersuisoqarfiit il.il. naatsorsuusiordermi ilitsersuummi maleruagassanik eqqortumik atuilermissaannut aqut suli takingaatsiarpoq.

1.6.1 Naalakkersuisunut ilaasortat Namminersorlutik Oqartussanut akiligassaqarnerat – naatsorsuusiordermi ilitsersuummi aalajangersakkanik unioqqutitsinerusoq

Taamani Kukkunersuiordermut Ataatsimiititaliaasoq kukkunersuiordermit Inatsisartunit toqqarneqartumit ilisimatitsissummik 2014-imi septembarip aallartinnerani tigusaqarpoq, tassani allasimalluni taamani Naalakkersuisut Siulittaasorisaat Namminersorlutik Oqartussat naatsorsuusiordermi ilitsersuummi najoqqutassianik unioqqutitsilluni Namminersorlutik Oqartussanut akiligassaqalersimasoq.

Kukkunersuiordermit ilisimatitsissut tunngavigalugu Naalakkersuisunut apeqqutinik arlalinnik ataatsimiititaliaq nassiusaqarpoq. Apeqqutinut taakkununga akissutit takutippaat ajornartorsiut ukiuni arlalinni atuussimasoq aamma taamani Naalakkersuisuusimasut suli atuutilinngitsut. Suliaq ima tunngaviummik pingaaruteqartigisutut ataatsimiititaliamit isigineqarpoq tamanna pillugu Inatsisartut ingerlaannartumik ilisimatinneqarnissaat aalajangerneqarluni.

Tassunga atatillugu pissutsit kukkunersuiordermit paasineqartut ataatsimiititaliamit sakkortuumik uparuarneqarput aammalu pissutsit iluarsineqarnissaat siunertaralugu suliniummik ingerlaannartumik aallartiseqqullugit Naalakkersuisut kaammattorlugit. Ataatsimiititaliaasimasup pisimasumut paasineqartumut uparuaasimanera Kukkunersuiordermut Ataatsimiititaliamit

tamakkiisumik isumaqatigineqarpoq. Qinikkat atorfilittalluunniit Nunatta Karsia inuttut akiligassarsiffittut soorunami atussanngilaat.

Ataatsimiititaliap Inatsisartunut ilisimatitsissuteqarneranut atasumik piffissami 2009-2014-imi Naalackersuisunut ilaasortat tamarmiusut Namminersorlutik Oqartussanut akiligassaat misissoqqullugit kukkunersuisoq qinnuigineqassasoq ataatsimiititaliamit aalajangerneqarpoq, tamatumani nalilerneqartussaalluni ajornartorsiutit paasineqartut ukiuni arlalinni atuussimanersut kiisalu nalilerneqartussaalluni Naalackersuisoqarfiit allat maleruagassanik unioqqutitsillutik aamma iliuuseqarsimanersut.

Misissuinerup taaneqartup ataatsimiititaliamit aallartinneqarneranit akunnialiunnguit qaangiuttut Inatsisartunut qinersinissaq nalunaarutigineqarpoq. Qinersinissamik nalunaaruteqartoqarnerata kingunerisaanik Inatsisartut nalinginnaasumik sulinerat unitsinneqartarpoq. Aamma tamanna atuuppoq ataatsimiititaliani sulinermut, Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliami suliassat ataasiakkaat eqqaassanngikkaanni.

Ataatsimiititaliap pisumi tassani sulinerata uninnera ajoraluartumik ima sunniuteqarpoq piffissami qinersinissap tungaanut kukkunersuisut misissuinerat suliarineqarsinnaanani, taamaattumillu aamma piffissami taaneqartumi tamanut saqqummiunneqarsinnaanani. Tamanna tusagassiorfiit innutaasullu akornanni paasinartumik naammagineqanngilaq, tassa misissuinerup imarisai qineqqusaarnermut atatillugu assut attuumassuteqartutut oqaatigilluarneqarsinnaammata. Tassunga atatillugu Kukkunersuinermut Ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq kukkunersuisumut qinnuteqaatip ilusilerneqarnera pissutigalugu pisumi allatut iliuuseqartoqarsinnaasimangimmat.

Pisoq siuliani nassuiaatigineqartoq anusinnguutigalugu ataatsimiititaliaq isumaqarpoq qinersisoqarnissaanik nalunaaruteqartoqartillugu paasissutissat pingaarutillit ”unittoortarnerat” siunissami pinaveersimatinniarlugu suliniutigineqartariaqartoq. Ataatsimiititaliaq nammineq suleriutsimini iluarsiiisuteqarniarpoq, taamaalilluni taamatut pisoqarnerani illuatungeriinnut attuumassuteqartunut tusarniaasoqareernerata aammalu paasissutissanut pineqartunut Naalackersuisut oqaaseqaataannik piniartoqareernerata kingorna paasissutissat kukkunersuisumit, immaqalu Inatsisartut Siulittaasuut aqqutigalugu, tamanut saqqummiunneqarsinnaaqullugit – paasissutissat suunerat apeqqutaalluni tamanut saqqummiunneqarnissamut naleqqutinngitsut pineqanngippata.

1.6.1.1. Kukkunersuinermut Ataatsimiititaliap misissuineramik tamanut saqqummiussinera

Oqaatigineqassaaq nunatta karsiata naatsorsuutaanik suliarinninnermi periuseq Inatsisartut Naalackersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 18-imi nassuiaatigineqartoq siusinnerusukkut maannalu Kukkunersuinermut Ataatsimiititaliaasup suliap matuma ingerlanneqarnerani malinniarsimammassuk, tassani ilaatigut allassimalluni ataatsimiititaliap ”*nunap karsiata*

naatsorsuutai kukknersiuisullu taakkununga oqaaseqaataat [...]..misissortassavai [...] aammalu apeqqutit oqaaseqaatillu Naalakkersuisut akissutaat ilanngullugit Inatsisartunut saqqummiunneqassapput naatsorsuutillu pisariaqalersitaannik Naalakkersuisunut apeqquteqarlunilu oqaaseqarfiginnittassalluni. Apeqqutit oqaaseqaatillu Naalakkersuisut akissutaat ilanngullugit Inatsisartunut saqqummiunneqassapput”. Tamatuma kingorna pissutsit isornartoqarsinnaasut Kukknernsiuinnermut Ataatsimiititaliamit uparuarneqartut Naalakkersuisunut ilaasortanut akisussaasunut kinguneqartitsissutaassanersut Inatsisartut aalajangertariaqarpaat.

Naalakkersuisut kukknersiuisut misissuinerannut suli oqaaseqaateqanngitsut kukknersiuisut misissuinerat tamanut saqqummiunneqassasoq suliame matumani ataatsimiititaliap immikkut ittumik aalajangerpaa. Tassunga atatillugu ataatsimiititaliamit erseqqissaatigineqassaaq taamatut periuseqarneq naapertuuttutut isigineqanngimmat. Suliame illuatungeriit oqaaseqaateqarsimatinnagit suliap Inatsisartunut tamanulluunniit saqqummiunneqartannginnissaa pingaarutilittut tunngavissaasutullu ataatsimiititaliamit suli isigineqarpoq. Piffissaq taanna sioqqullugu tamanut saqqummiussinikkut Inatsisartut tamakkiisuunngitsumik tunngavissaqartitaanermikkut suliamek sularinninnerat sunnerneqaratarsinnaammat. Taamaattumik ataatsimiititaliap inatsisartutigoortumik tunngavilersukkamik suliqartutut ingerlanissaminik anguniakkani suliap taassuma ingerlannerani tamakkiisumik malissinnaasimanninnamiuk ataatsimiititaliap ajuusaarutigaa.

1.6.1.2. Naalakkersuisunut ilaasortat Namminersorlutik Oqartussanut akiligassaannik misissuineq pillugu Naalakkersuisut oqaaseqaataat.

Naalakkersuisut Siulittaasorisimasaat akiligassaqartoq aammalu Namminersorlutik Oqartussat aningaasaataannik atuisimasoq kiisalu Peqqissutsimut Attaveqarnermullu naalakkersuisuusimasoq Naalakkersuisullu Siulittaasorisimasaat akiligassaqartut misissuinerup takutippaa.

Naalakkersuisut kukknersiuisut misissuinerannut oqaaseqaataat ulloq 16. januar 2015-imi Kukknernsiuinnermut Ataatsimiititaliamit tiguneqarput. (Ilanngussaq 7)

Suliat tamatumunnga assingusut siunissami pinngitsoortinneqarnissaat kiisalu pissutsit misissuinnermi uparuarneqartut sulissutigineqarnissaat siunertaralugu suliniutit Naalakkersuisunit nassuiaatigineqartut kukknersiuisullu kaammattuuteqarneratigut saqqummiunneqartut naleqquttuullutillu naapertuuttuusut ataatsimiititaliap isumaqarpoq.

”Naalakkersuisunut ilaasortanut aningaasartuuteqarneq il.il. pillugu kaajallaasitaq” Naalakkersuisut nassuiaatigisaat, pissutsinut kukknersiuisumit uparuarneqartunut arlalinnut sammitinneqartussatut naatsorsuutigineqartoq ataatsimiititaliap immikkut maluginiarpaa.

! Kaajallaasitaq atuutsinneqalernissaminut piareerpat taanna pillugu erseqqinnerusumik paasitinneqarnissani ataatsimiititaliap qilanaaraa.

Aammattaaq Naalakkersuisunut ilaasortat Eurocardimik atuisinnaanerata unitsinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut aalajangigaat ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Taamaaliornikkut Naalakkersuisunut ilaasortat eqqarsaatigalugit inatsisitigut tunngavissaqarnani akiliissummik (kreditkort) atuinerit imaluunniit akiliissut atorlugu aningaasartuutinik akiliinerit uppersaatissaqanngitsut pillugit ajornartorsiutit atuukkunnaassapput. Tassungali atatillugu oqaatigineqartariaqarpoq Naalakkersuisut suliniutaasa kingunerisinnaammassuk "ajornartorsiutit" atorfilittanut nuunneqarnerat, taamaattumillu akiliissutinik atuinnermut najoqqutarisassanik ersarissunik paatsuugassaangitsunillu suliaqartuarnissaq qulakkeerneqartariaqarluni. Naatsorsuusernermi ilitsersuummi najoqqutassiamik, ajornartorsiutinut kukkunersuiusumit uparuarneqartunut sammitinneqartumik, 29.10.2014-imi Naalakkersuisut atuutsitsilereersimasut ataatsimiititaliap maluginiarpa.

Naalakkersuisut oqaaseqaataat ataatsimiititaliamit tusaatissatut tiguneqarput, eqqaasitsissutigineqassaarli naatsorsuusernermi ilitsersuut il.il. eqqortumik atorneqarsimagaluarpat Naalakkersuisunut ilaasortat Namminersorlutik Oqartussanut akiligassaqarnerannik ajornartorsiut pinngorsimanaviannikkaluarmat. Naalakkersuisut najoqqutarisassanik erseqqissaanermik naleqqussaannermillu suliaqarnerat ataatsimiititaliamit akuersaarneqarpoq, tamatumalu peqatigisaanik maleruagassat suliffeqarfimmit ilisimasanerulersinneqarnissaannut sulisunik aningaasanillu pisariaqartinneqartunik atugassiisoqartuaannarnissaata qulakkeerneqarnissaa kaammattuutigalugu. Suliffeqarfimmi Namminersorlutik Oqartussatut ittumi sulisutigut annertungaatsiartumik taarseraaffiusumi najoqqutarisassat assersuutigalugu intranetikkut taamaallaat pissarsiarineqarsinnaanerata naammanngilaq, najoqqutarisassanik atuisut taakkuninnga assigiisaartumik eqqortumillu atuisarnissaat annertunerusumik eqeersimaartumillu qulakkeerniarneqartariaqarpoq.

! Tamatuma peqatigisaanik Naalakkersuisunut ilaasortat akiliissummik atuinerat pillugu misissuinnermut atatillugu allaffeqarfimmi inuit qitiusut ukiuni naatsorsuuserfiusuni 2013 aamma 2014-imi akiliissummik atuisimanerisa misissorneqarnissaannik kukkunersuiusup kaammattuutaa ingerlanneqassasoq ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqarpoq.

Isumaqarnarpoq naatsorsuuserinerup Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfimmut ataatsimoortinneqarnerata kingunerisimagaa aalajangersakkanik naatsorsuusernermi ilitsersuummiittunik atuneq (malinninnerlu) pillugit ilisimasat naalakkersuisoqarfimmi pigiliunneqarsimasut Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfimmut ilanngullugit nuunneqarsimasut. Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup immikkoortoqarfiillu ataasiakkaat akornanni akisussaaffiit agguataarneqarnerat ersarisoq amigaataasoq kukkunersuiusumit allaleriarluni aamma uparuarneqartarsimavoq.

Assersuutigalugu naatsorsuuserinerup Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfimmut ataatsimoortinneqarnerani aaqqissuusaanikkut allannguutit sunniutissaat pitsaasut ingerlaannaq takuneqarsinnaalerneq ajorput, ikaarsaariarnermili ajornartorsiutit ingerlaannaq

takuneqarsinnaalersarlutik. Naatsorsuuserinerup Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfimmut ataatsimoortinneqarneranit ukiut qulit nalliuttorsiuutigineqangajalersut ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq. Ajornartorsiutit – ataatsimoortitsisoqalerneranili – ilisimaneqartut nalliuttorsiunnginnermi iluarsineqarsimassasut ataatsimiititaliamit mianersortunnguamik neriuutigineqarpoq.

1.7. Naalakkersuisunut ilaasortanut immikkut siunnersortinik atorfinitsitsisarneq

2013-imi qinersinerup aammalu Naalakkersuisut nutaat apriliip qaammataani atuutilernerisa kinguninngua Naalakkersuisut Siulittaasuat tusagassiornermik ataqatigiissaarisumik toqqaasimasoq nalunaarutigineqarpoq. Atorfinitsitsinerup kingunerisaanik § 37 naapertorlugu arlalinnik apeqquteqartoqarlunilu paasitinneqarnissamik qinnuteqaateqartoqarpoq, tamatumani paasiniarneqarluni atorfinitsitsineq qanoq pisimanersoq, tassungalu ilanngullugu ataatsimut naliliinerup kingorna qinnuteqartumik atorfimmuut piukkunnarnerpaamik atorfinitsitsinissaq siunertaralugu atorfik inuttassarsiorneqarsimanersoq.

Akissuteqarnissamut piffissaliussanik minnerunngitsumillu paasitinneqarnissamut inatsimmik eqquutsitsinissamut Siulittaasup naalakkersuisoqarfiata akuerineqarsinnaanngitsumik piginnaaneqarnanilu anguniagaqannginnera tusagassiornermik ataqatigiissaarisumik atorfinitsitsinerup ingerlarngata tamarmiusup ersersippaa. Ileqqusut inatsisikkullu aalajangersarneqarlutik piffissaliussat iluanni § 37 naapertorlugu apeqqutit akissuteqarfiginissaat imaluunniit paasitinneqarsinnaatitaanermik qinnuteqaatit suliarineqarnissaat ajornarsinnaasartoq ataatsimiititaliamit paasilluarneqarsinnaavoq. Paasitinneqarnissamilli qinnuteqaatinut tunngatillugu taamatut pisoqarsinnaanera inatsimmi ilanngunneqarsimavoq, tassami tassani oqaatigineqarmat paasitinneqarsinnaatitaanermik qinnuteqaatit piffissaliussap iluani Naalakkersuisunit akuerineqarsinnaanngippata itigartinneqarsinnaanngippataluunniit tamatumunnga pissutaasoq aammalu aalajangiineq qaqugu naatsorsuutigineqarsinnaanersoq pillugit qinnuteqaammik nassiussisoq nalunaarfigineqassasoq. Naalakkersuisut suliamik paamaarussinerat erseqqilluinnartumik isumaqalersitsivoq tusagassiornermik ataqatigiissaarisumik atorfinitsitsinerup qanoq pisimanagera pillugu Naalakkersuisut Inatsisartunut ilaasortanik innuttaasunillu piaaralutik paasissutissiinaveersaartut.

Naalakkersuisut malillugit tusagassiornermik ataqatigiissaarisumik atorfinitsitsinerup perulluliutaanerata kingunerisaanik Naalakkersuisunut immikkut siunnersortinik atorfinitsitsisarnermut maleruagassanik pisariaqartitsisoqarnerasoq Naalakkersuisunit qulaajarlugi aallartinneqarpoq. Atorfinitsitsinerup naapertuuttumik ingerlanneqarsimannginnerata aammalu atorfinitsitsiniarnerup inatsisitigut qularnartumik tunngavissaqarluni aallartinneqarsimanerata Naalakkersuisunit nassuerutigineqarneratut ataatsimiititaliamit isigineqarpoq.

Ulloq 1. januar Naalakkersuisut saqqummiuppaat ”Naalakkersuisunut ilaasortanut immikkut siunnersortinik atorfinitsitsisarneq aamma aningaasarsiaqartitsisarneq pillugu kaajallaasitaq”. Naalakkersuisut Siulittaasuata tusagassiormik ataqatigiissaarisuanik atorfinitsitsiniarnermi apeqqutit paasineqartut arlallit kaajallaasitami tikinneqarput. Kaajallaasitaq malillugu Naalakkersuisunut ilaasortanut ataatsimut immikkut siunnersortimik ataatsimik atorfinitsitsisoqarsinnaavoq, tamatumani Naalakkersuisut Siulittaasuata siunnersortinik qanorluunniit amerlatigisunik atorfinitsitsisinnaalluni.

Naalakkersuisoqarfiup ingerlatsinerlut/akissarsianut aningaasaataasa pingaarnersiorlugit tulleriaarnissaannut Naalakkersuisut annertuumik kiffaanngissuseqartariaqarput. Ataatsimiititali aarleqqutigisinnaavaa kaajallaasitap maannatut oqaasertalersugaanerata nassatarisinnaammagu allaffissornikkut annertuumik aningaasartuuteqarneq, tassami Naalakkersuisut Siulittaasuata qassinilluunniit atorfinitsitsisinaanera naapertorlugi naalakkersuinikkut siunnersortit qanoq amerlatigisut atorfinitsinneqarsinnaanerata tunngaviumik isigalugu killeqanngimmat. Taamaattumik siunnersortinik taamaattumik atuinerup sunniutai aningaasartuutit naapertuunnersut sukumiisumik isumaliutigeqqullugu Naalakkersuisut kaammattorneqassapput.

Naalakkersuinikkut siunnersortinik atuneq Naalakkersuisunit maanna unitsinneqarallarsimavoq. Siunnersortinilli taamaattumik atuneq ingerlateqqineqassasoq Naalakkersuisut aalajangerpata taakkuninnga atuneq naalakkersuisooqatigiinni partiinut ersinngitsumik tapiissuteqarnertut tamatuma iluseqalinnginnissaa aamma qulakkeerneqartariaqarpoq.

- ! Naalakkersuinikkut siunnersortinik immikkut ittunik siunissami atuinissaq pillugu isumaliutit killiffiannik paasissutisseeqqullugit Naalakkersuisut qinnuigineqarput.

2. Aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffinnut Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartunut atatillugu Kukkunersuinermut Ataatsimiititaliap piginnaatitaanera

Aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffinnut Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartunut atatillugu ataatsimiititaliap piginnaatitaaneranissut pingaarnersiorlugit nassuiaatiginissaat ataatsimiititaliap Nunatta Karsiata 2012-imi naatsorsuutaanik suliarinninnerminut atatillugu pingaaruteqartut isigaa. Tamatumunnga pissutaavoq taamani Naalakkersuisuusut ajuusaarnartumik paatsuinertik pissutigalugu aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffiit aningaasaqarnikkut atugaat pillugit paasissutissanik nassuiaatitalinnik Kukkunersuinermut Ataatsimiititaliamut ingerlatitseqqissinnaasimanninnerat.

2014-imi qinersinissamik nalunaaruteqarnerup aammalu tamatuma kingunerisaanik Inatsisartunut Naalakkersuisunullu ilaasortat taarserneqarnerat pissutigalugit aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffinnut ataatsimiititaliap piginnaatitaanera il.il. pillugit pissutsit taaneqartut

naalisarlugit allaaserineqarnerannik matumani ilanngussinissani ataatsimiititaliap naapertuuttutut isigaa.

Naalakkersuisut aktiaatilittut inissisimanerminnik il.il. isumaginninnerat pillugu piffissami aggersumi annertunerusumik sammisaqarnissani ataatsimiititaliap naatsorsuutigaa.

2.1. Paasissutissanik pissarsisarneq

Naalakkersuisut Namminersorlutik Oqartussat aktiaatilittut soqutigisaannik isumaginninnerannik Inatsisartut nakkutilliineranni Inatsisartut (Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliaq) paasissutissanik Naalakkersuisut pissarsiarisinnaasaasa assinginik pissarsisinaanissaat pisariaqarpoq. Inatsisartut (Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliaq) paasissutissat Naalakkersuisut pissarsiarisinnaasaasa assinginik pissarsisinnaagunik Naalakkersuisut pisumi aalajangersimasumi akisussaassuseqartumik iliuuseqarsimanersut (tassa imaappoq aktiaatilittut pisinnaatitaaffitsik naapertuuttumik atorsimaneraat) aatsaat naliliiffigisinnaavaat. Tassungali atatillugu paasissutissat Naalakkersuisunit pissarsiarineqareersut kisiisa tunngaviginagit aammali paasissutissat Naalakkersuisut pissarsiarisinnaasaat (-simasaat) tunngavigalugit Naalakkersuisut nalilerneqartariaqarput.

Aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffimmi naapertuutinnigissinnaasut pillugit piaaraluni ilisimasaqannngitsuusaarnikkut Naalakkersuisut Namminersorlutik Oqartussat aktiaatilittut soqutigisaannik isumaginninnerminni inatsisitigut politikikkulluunniit akisussaaffimminnik qimarratiginnissinnaasariaqannngillat. Taamaattumik paasissutissanik Naalakkersuisunit pissarsiarineqarsinnaasunik tamanik Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliap pissarsisinnaasariaqarnera inatsimmi (Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 26, 18. november 2010-meersumi § 19) aallaaviuvoq.

Taamaalilluni periarfissat aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffiit pillugit inatsimmi ingerlatseqatigiiffiulluunniit malittarisassaani tunngavissinneqartut pisariaqarpat atornerisigut paasissutissanik aalajangersimasunik aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffimmit Naalakkersuisut pissarsiniaqqullugit Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliap peqqusinnaavai. Naalakkersuisut paasissutissat ataatsimiititaliap peqqusineratigut pissarsiatik ataatsimiititaliamut ingerlaannartumik tunniutissavaat.

Aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffinnut Namminersorlutik Oqartussanit *ilaannakortumik* pigineqartunut atatillugu Naalakkersuisut paasissutissat pissarsiarisinnaasaat paasissutissanut ingerlatseqatigiiffimmi ataatsimeersuarnermut, tassunga ilanngullugu immikkut ittumik ataatsimeersuarnermut atatillugu aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffiit pillugit inatsit naapertorlugu aktiaateqartup pissarsiarisinnaasaasa assinginut killeqartinneqarput.

Aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffiit Kalaallit Nunaanni *Namminersorlutik Oqartussat kisimiillutik aktiaateqarfigisaat* eqqarsaatigalugit aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffiit pillugit inatsit ataatsimut isigalugu aamma taama killiliivoq, tassa imaappoq paasissutissat pissarsiarerusutatik Naalackersuisut ingerlatseqatigiiffimmi ataatsimeersuartoqarneranut atatillugu pissarsiarisariaqaraat.

Taamaakkaluartoq tunngaviusumik isigalugu kisimiilluni aktiaateqartup paasissutissanik pissarsinissaminut periarfissai killeqartinneqarunangillat. Taamaalilluni paasissutissanik aalajangersimasunik pissarsinnaatitaaneq ingerlatseqatigiiffiup malittarisassaanut ilanngunneqarsinnaassaaq, soorluttaaq Namminersorlutik Oqartussat kisimiillutik aktiaateqartutut nalinginnaasumik immikkulluunniit ittumik ataatsimeersuarnermi aalajangiinikkut paasissutissanik pissarsinissartik qulakkeersinnaagaat.

Ingerlatseqatigiiffiit pineqartut pillugit paasissutissanik Naalackersuisut aqcutigalugit Kukkunersuineranut Ataatsimiititaliap pissarsiniarsinnaanissaanut aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffinnut Namminersorlutik Oqartussanit tamakkiisumik pigineqartunut malittarisassat akimmiffiunnginnissaat Naalackersuisunit qulakkeerneqarsimassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

2.2. Ingerlatseqatigiiffiit isertuussinissamik kissaateqarnerat

Paasissutissat mianerisariallit ingerlatseqatigiiffiup unammillersinnaassusianut pingaarutillit siammarterneqanginnissaat aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffiup soorunami soqutigisaqarfigaa. Ingerlatseqatigiiffiit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut pillugit paasissutissanut atatillugu Kukkunersuineranut Ataatsimiititaliap – aammalu atorfilittat tassunga attuumassutillit – nipangiussisimasussaatitaanerisigut soqutiginninneq taanna isumagineqarpoq. Nipangiussisimasussaatitaaneq tamanna pinerluttulerinermut inatsimmi aalajangersakkat aqcutigalugit kinguneqaatissiissutaasinnaavoq.

Taamaattorli ataatsimiititaliamit pisariaqartinneqarpat pissutsit Namminersorlutik Oqartussat aktiaatilittut soqutigisaannut attuumassutillit pillugit Inatsisartut ataatsimiititaliamit ilisimatinneqarsinnaapput. Tamanna pissaaq matoqqasumik ataatsimiinnermi oqaluuserineqartussamik immikkut ittumik isumaliutissiissuteqarnikkut– isumaliutissiissut paasissutissanik isertuussassanik imaqarpat. Taamaaliornikkut nipangiussisimasussaatitaaneq ataatsimiinnermi matoqqasumi peqataasunut tamanut atuutilissaaq. Paasissutissanik isertuussassanik ataatsimiinnermi matoqqasumi pissarsiarineqartunik ingerlatseqqinneq atornerluinerluunniit paasissutissat isertuussassat Kukkunersuineranut Ataatsimiititaliap sulinerata ilaatut pissarsiarineqartut assigalugit pinerluttulerinermut inatsit aqcutigalugu taamaalilluni kinguneqaatissiissutaasinnaavoq.

Inatsisartut Suleriaasianni § 13 naapertorlugu nipangiussisussaatitaanerup akerlianik Kukkunersuineranut Ataatsimiititaliap paasissutissat taamaattut pillugit

nipangiussisimasussaataaenera pinngitsoorani malinneqartussaataavoq. Taamaalilluni Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliaq nalunaarutit aalajangersimasut tamanut saqqummiunneqarnissaat pillugu Suleriaatsimi § 13, imm. 2-misulli aalajangiisinnaanngilaq.

Aammattaq nipangiussisimasussaataanerup kingunerisaanik ataatsimiititaliamut ilaasortaq paasissutissanik isertuussassanik parteeqatiminut ingerlatitseqqissinnaanngilaq, taamaallaalli suliami tunngaviusumik apeqqutit tamanut attuumasunngortillugit kinaassutsimilluunniit taasinani ilisimatitsissuteqarsinnaalluni.

Taamaakkaluartoq pissutsit Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat aktiaatilitut soqutigisaannut tunngasut pillugit Inatsisartut ilisimatinneqarnissaat pisariaqartoq Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliaq isumaqarpat ataatsimiititaliaq immikkut ittumik isumaliutissiissummik tunniussaqaassaaq, isumaliutissiissut paasissutissanik isertuussassanik imaqarpat matoqqasumik oqaluuserineqassalluni.

Isumaliutissiissut matoqqasumik oqaluuserineqartoq taamaallaat Inatsisartunut ilaasortanut kiisalu Naalackersuisunut agguanneqassaaq. Taamaalilluni isumaliutissiissut tamanit pissarsiarineqarsinnaanngilaq. Naalackersuisut akissuteqaateqarpata taanna taamaallaat Inatsisartunut ilaasortanut agguanneqassaaq aammalu taamaalilluni tamanit pissarsiarineqarsinnaasanani.

2.3. Aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffinni pisortanit pigineqartuni siulersuisunik Naalackersuisut ”kaffisuutigalugu ataatsimeeqateqartarnerat”

Kotomut pingaarnermut 10.13.10-mut, ”Ilunaarutit, aktianik piginneqatigiiffinniit pigineqataassutit tunisinerillu” naatsorsuutitut nassuiaatinut atatillugu aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffinni Namminersorlutik Oqartussani pigineqartuni siulersuisut ”kaffisuutigalugu ataatsimeeqatigineqartarnerat”-nik taagorneqartut ataatsimiititaliap apeqqutigisimavai. Ataatsimiititaliamit apeqqutigineqarput kaffisuutigaluni ataatsimiinnerni taakkunani suut oqaluuserineqartarnerisut, piginnittut naatsorsuutigisanut ataatsimeersuarnermi nalunaarutigineqartut ilassusernissaannut kaffisuutigaluni ataatsimiinnerit Naalackersuisunit atorineqartarnerat uppersarsarneqarsinnaanersoq aammalu kaffisuutigaluni ataatsimiinnerni taakkunani oqaluuserineqartut uppersarsarneqarnissaat Naalackersuisunit qanoq qulakkeerneqartarnerisut?

Naalackersuisut tamatumunnga ima oqaaseqarput:

”Ingerlatseqatigiiffinni Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartuni pisortat ”kaffitalerlugu ataatsimeeqatigiittarnerat” pisortat aktiaatilinnik isumaginnilluarnerattut Naalackersuisut Siulittaasuata Naalackersuisoqarfianit isigineqarpoq. Ingerlatseqatigiiffiit ataatsimeer-

suarternerit akornini pingaarnertut ingerlatsinerat pillugu ilisimatitsinermi Namminersorlutik Oqartussat piginnittut soqutigisaannik Naalakkersuisut Siulittaasuata isumaginninnissaanut ataatsimiittarnerit periarfissiipput.

Ataatsimiinnerni oqallittarnerit persuarsiorlumik ingerlanneqarneq ajorput, taamaammatt ataatsimiinnerni atorfilittaq ataaseq marlulluunniit nalinginnaasumik peqataasarput.

Ingerlatseqatigiiffiit siulersuisuini siulittaasut ukiumi qaangiuttumi pissutsit pingaarnertit ukiu-mullu aggersumut naatsorsuutigisat pillugit nalinginnaasumik ilisimatitsisarput.

Naalakkersuisut Siulittaasuata periarfissaq ilaatigut atorlugu ilisimatitsissutigisarpai tunngaviusumik allagaatit atuuttut, soorlu "ingerlatseqatigiiffinnik aqutsilluarnissamut najoqqutassiat", "Inatsisartunut ukiumoortumik nassuiaat" kingulleq kiisalu "Namminersorlutik Oqartussani aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffinni tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit pigineqartuni piginnittuunermut tunngasut taakkunanilu ineriartorneq pillugit nassuiaat".

Ataatsimiinnernit ataatsimut imaqarniliortoqarneq ajorpoq. Atorfilittaq peqataasoq imaluunniit atorfilittat peqataasut namminneq aalajangertarpaat ataatsimiinnermi allattuinnissaq. Allattukkat taama ittut taamaallaat ataatsimiinnernit pissarsianik illup iluani attassinissamut atuuttarput, tassa kingusinnerusukkut atorneqarsinnaaneratt eqqarsaatigalugu.

Tamanut maleruaqqusatigut aaqqiisarnerit eqqarsaatigalugit, soorlu suliaassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit aamma pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsit naapertorlugit Naalakkersuisut Siulittaasuata isumaqarpoq, ataatsimiinnerni allattuisussaataaneq pillugu piumasaqaateqanngitsoq atuuttumik.

Pisortat ingerlatsineranni allattuisussaataaneq

- *pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsimmi § 6 malillugu atuuppoq*

Suliani ingerlatsinermi oqartussaasut (suliaat aalajangiiffigisassat) aalajangiiffigisassaanni taamaallaat allattuisussaataaneq atuuppoq, taamalu allagaatinik takunnissinnaaneq aq-qutigalugu suliaat aalajangiiffigineqarneranut tunngavigineqartunik tamarmiusunik kikkut tamat takunninnissaat qulakkeerlugu. Tamanna tunngavigalugu "kaffitalerlugu ataatsimeeqatigiittarnerit" pineqartut suliaassat suliarineqartarnerat pillugu inatsisip § 6-iani atuutinngillat.

- *Pisortat ingerlatsineranni inatsiseqartitsinermit tunngaviit inatsisitigut pituttugaanngitsut*

Allattuisussaataaneq suliami pingaarutilittut suliarineqartunut tamanut atuuppoq, tassunga ilanngullugu suliaat allat innuttaasumut pingaaruteqartumik sunniuteqartut assigalugit allaffissornermi suliani atuuppoq, tassa suliarineqartut pingaarutilimmik nikeriarnerat pil-

lugu allattuinnissaq pissusissamisoorpat kissaatigineqarpallu. Ataatsimiinnerit ingerlatsinermit suliamut attuumassuteqanngimmata, tamanna tunngavigalugu allattuisussaatitaaneq aamma atuutinngilaq.

- *Ingerlatsinermit ileqqorissaarnissamut maleruaqqusat inatsisitigut pituttugaanngitsut*

Allattuisussaatitaanerup qulakkiissavaa ingerlatsiviit innuttaasullu akornini tatigeqatigiittoqalernissaa siunertaralugu ingerlatsivimmi sulianut uppersaatitnik attassiinnarnissaq. Ataatsimiinnerit ingerlatsinermit tunngassuteqanngimmata aamma suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit naapertorlugu allattugaasinnaasut innuttaasut allagaatinik takunnissinnaanerannut attuumassuteqanngimmata allattuisussaatitaaneq tamanna tunngavigalugu atuutinngilaq.”

Paasitinneqarsinnaatitaanermut inatsit aammalu pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit malillugu allattuisussaatitaaneq atuunnersoq qaqugukkullu atuuttarnersoq pillugu Naalackersuisut saqqummiussinerat ataatsimiititaliamit nersualaarneqarpoq. Naalackersuisut isiginninnerat ataatsimut isigalugu eqqorpoq; suliassat aalajangiiffigisassat imaluunniit aqutsinermit ingerlatsineq pineqanngillat, taamaattumillu tamanna tunngavigalugu allattuisussaatitaasoqarani.

Naalackersuisullu akissutaata ersarilluinnartumik takutippaa Inatsisartut Naalackersuisullu akornanni ataqatigiittoqarnera Naalackersuisunit qanoq annikitsigisumik paasisimasaqarfigineqarnera. Tamanna naalackersuisoqarfinni aqutsisut misilittagaasa piginnaasaasalu amigaataalernerannik pissuteqarnera imaluunniit Inatsisartunit nakkutigineqannginnissaminnik Naalackersuisut “piaaralutik” kissaatigineqarnerannik pissuteqarnera ilisimaneqanngilaq. Namminersorlutik Oqartussat aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffinnik piginnittuunerannik Naalackersuisut isumaginninnerannik nakkutilliinissamut Inatsisartut periarfissaqassappata qulequttat suut siulersuisunut oqaloqatigiissutigineqarsimanersut aalajangiinerillu ataatsimiinnerni aalajangerneqarsimasinnaasut nalunaarutigineqarsimasinnaasulluunniit minnerpaamik uppersarneqarsinnaasariaqarput.

Aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffinni Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartuni aqutsilluarnissamut najoqqutassiani ilaatigut allasimasutut Namminersorlutik Oqartussat aktiaatilittut ingerlatseqatigiiffiullu akornanni pisortatigoortumik attaveqatigiinneq ataatsimeersuarnermi pisarpoq. Ataatsimiinnerit pisortatiguunnginnerusut ataatsimeersuarnerut tapertatut siulersuisunut Naalackersuisunullu iluaqutaasinnaasut ataatsimiititaliamit isumaqatigineqarpoq. Naalackersuisut ingerlatseqatigiiffinnut iliuutsimik kiisalu paasissutissat Naalackersuisut ingerlatseqatigiiffinnit aktiaatillit ataatsimiinnerini pisortatiguunnginnerusuni taamaattuni pissarsiarisartagaasa naammaginartumik uppersaaserneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaa siunertaralugu pisariaqartunik iliuusissanik aallartitseqqullugit Naalackersuisut ataatsimiititaliamit kaammattorneqassapput.

3. Kukkuersiuisup avataaneersup kukkuersiuisut nalunaarutaanni oqaaseqaatai

Pissutsit kukkuersiuisup avataaneersup 2013-imut naatsorsuutitut kukkuersiuinermut nalunaarutaanni allassimasut immikkoortumi matumani erseqqissaatigineqassapput. Kukkuersiuisut nalunaarutaasa kiisalu Naalackersuisut taakkununga oqaaseqaatigisaasa tamakkerlugit misissuataarnissaannut ilanngussaq 5 innersuunneqarput. Isumaliutissiisummi matumani immikkoortut ataasiakkaat kukkuersiuisut oqaaseqaataatigut ilanngunneqartussatut immikkut tunngavissaqartinneqartut tamakkiisumik ilanngunneqarnissaat ataatsimiititaliap toqqarsimavaa.

3.1. Sulianik ingerlatseriaatsit illullu iluani nakkutilliinermik allaganngorlugit nassuiaatit

Kukkuersiuisup oqaaseqaatai:

”Naatsorsuuserinermi maleruaqqusaliaq naapertorlugu sulianut ingerlatanut arlalippassuarnut tunngatillugu taakkunani suleriaatsit allaganngorlugit uppersarsaasersorneqarsimasassapput. Tamatuma pisortatigoortortaata saniatigut tamanna suliassanik assigiiaartumik pisariitsumillu aaqqiinissap qularnaarneqarnissaanut kiisalu allaffissornermik suliallit taarseraannerini suliat ingerlaavartinneqarnissaannut pingaarutilerujussuovoq. Suleriaatsit allaaserineqarsimajuaannangillat. Taakku suliarineqarnissaat pillugu malittarisassat qitiusumik sukaterneqarnissaat kaammattuutigaarput”.

Naalackersuisut tamatumunnga ima oqaaseqarput:

”Immikkoortortani suleriaasiliortoqarnissaa kingornalu allakkatigut uppersarsarneqarnissaat Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup Naalackersuisut Kukkuersiuisoqarfiat suleqatigalugu isumaginiarpaa. Tamatumani immikkoortortat pisariaqartinneqartunik sulisussaqartitsisariaqarput. ERP-systemimik nutaanik atuilertutta naatsorsuuserinermik suliassaqarfiit tamarmik suleriaatsit allaaserineqarnerinik saqqummiivigineqassapput suleriaatsit allaaserineqarnerannut tapertaanerusussanik/taartaasussanik”.

Kukkuersiuinermut Ataatsimiititaliaq itisiliissutaasumik apeqquummik imaattumik saqqummiussaqqarpoq:

”Immikkoortortat pisariaqartinneqartunik sulisussaqartitsinissaat Naalackersuisut qanoq ilil-lutik qulakkeerniarpaat?

Naalackersuisut tamatumunnga ima oqaaseqarput:

”Pissutsit iluarsineqanngippata naalackersuisut kukkuersiuisui naalackersuisoqarfimmut akisussaasuusumut saaffiginnissaaq. Tamatumunnga atatillugu immikkoortortat suliassa-qarfimmik isumaginninnginneq pillugu paasissutissiisoqarnerata kukkuersiuinermut ataa-tsimiititaliamut ilisimatitsisoqarneranik kinguneqarsinnaaneranik erseqqissaavigineqassapput. Malittarisassat malinneqarnissaat Naalackersuisoqarfiup / Naalackersuisup pineqartup aki-

sussaaffigaa. Taamaattorli DcR aamma Naalakkersuisut Kukkunersiuisoqarfiat paasisutisiornermut ikiuunnissamut nakkutilliinissamullu periarfissaqarput”.

Naalakkersuisut akissutaat ataatsimiititaliamit tusaatissatut tiguneqarpoq, tamatumanili “...isumaginninnginneq.... kukkunersiui nermtut ataatsimiititaliamut ilisimatitsisoqarneranik kinguneqarsinnaanera” pillugu Naalakkersuisut oqaaseqarnerat ataatsimiititaliamit eqqumiigineqarpoq.

Naalakkersuisunut ilaasortanut atorfilittanulluunniit kinguneqaatissiissuteqarnissamut ataatsimiititaliaq periarfissaqanngilaq. Allaffeqarfimmi pissutsit isornartoqartut pillugit ataatsimiititaliaq ilisimatinneqaruni tamanna pillugu Inatsisartut ilisimatinneqarnissaat ataatsimiititaliap toqqarsinnaavaa. Tamatuma kingorna pissutsit paasineqartut Naalakkersuisunut politikikkut kinguneqaateqartinneqassanersut Inatsisartut aalajangersinnaavaat.

3.2. Akissarsiat soraarnerussutisiallu (1.610 mio. kr.)

Kukkunersiuisup oqaaseqaatai:

”Akissarsialerisut susassaqaarfiinik nakkutilliinermut aaqqissuussaasimasunik nalilersuisimavugut misiligutinillu kukkunersiuisimalluta tamanna kukkunersiuinitsinnut ilaammat.

Akissarsialersoqarfimmiit suliat qaammammusiiallit tiimimusiallillu Namminersorlutik Oqartussaqaarfiup ingerlatsiviisa immikkoortut assigiinngitsuneersut sulisut akissarsiaasa allagartaat toqqartukkat misissuiffigisimavavut. Inuit misissuiffigisassatut toqqartorsimasatta akissarsiaat akiliutigineqarsimasut, tapisiaat, nerisaqarnerisutaat, aaqqiissutit il.il., akissarsialerivimmi suliat nalunaarsorneqarfii misissuinermilu atortussat tigusimasavut soorlu akissaatitut isumaqatigiissutit allagartaat, akissarsiasat angissusissaasa allattorsimaffii aamma sulianut aalajangersimasunut aalajangiisimanerit kaajallaasitat allassimaffii assigisaallu.

Sulianik taakkuninnga kukkunersiui nerput kukkunernik amigaatinillu amerlasuunik takussutissiivoq. Amigaatit pingaartumik sulisut akissaatissaasa inissisimaffissaannut tapisiasartaannullu amigartumik tunngavissaqarnermut imaluunniit naammanngitsunik tunngavissaqarnermut attuumassuteqarput. Taakkua saniatigut skiimat suliffimmi piffissamik nalunaarsuinermtut atortussia atorneqartarnerini taakkulu atorneqartarneranni kukkunerit paasisaqaarfigisimavavut. Kiisalu suliani arlalinni sulisut suliunnaarsimasut akissarsisinneqartarsimasut paasisimavavut.

Immikkoortortaqaarfinni qitiusup avataaniittunut pulaarluta immikkoortortaqaarfiit akileraarutissat peertinnagit akissarsianut allattorsimaffiutaat misiligutinik misissuiffigisimavavut. Tamanna akissarsiat kukkusumik akiliutigineqartarnerat

pinaveersimatinneqarnissaannut nakkutilliinermi pingaarneruvoq. Akileraarutissat peertinnagit akissarsiat allagartaannik misissuisarsimanerit peqqissaassuseq assigiinngettarsimammat innersuussutigaarput, immikkoortortaqrinnut ataasiakkaanut nakkutilliineq tamanna pingaartuummat sukateriffigineqaaqqullugu.

Ukiumut naatsorsuutinin innaarsaalluta sulinitinnut atatillugu misissuiffigisimavarput, aningaasaqarnermut sullisseriaatsip, akissarsialerinermit sullisseriaatsip Akileraartarnermullu Aqutsisoqarfimmut nalunaarsukkat akornanni oqimaaqatigiissitsisoqarsimanersaq. Taakkuninnga oqimaaqatigiissitsiniarnermi ajornartorsiortitsisuuvoq akissarsialerinermit suleriaatsip atorpeqartup aningaasaqarnermillu sullissinermit suleriaatsip atorpeqartup akornanni ataqaatigiissumik paaseqaatigiissinnaannginneq. Ukioq 2013-mut oqimaaqatigiissitsinermit nikingassut 3 mio. kr. missaannik annertussusilik soq taamaannersaq paasineqanngilaq. Kajumissaarutigissavarput suleriaatsit systemit assigiinngetsut marluk akornanni ataqaatigiissitsinissaq pisariaqartinneqartoq pilersinniarlugu iliuuseqartoqassasq.”

Naalackersuisut tamatumunnga ima oqaaseqarput:

”Akissarsialerissummut tunngatillugu imminut sullississuttip piviusunnngortinneqarnissaa Akissarsialeriffimmit sulissutigineqarsimavoq, Sulisoqarnermut allaffiit atorfinittoqartillugu soraartoqartillugulu aallaaviit pillugit paasissutissanik ikkussuisartussanngorlugit. Paasissutissat taakku Akissarsialeriffiup tunniuttassavai. Atorfinittoqarneranut soraartoqarneranullu tunngatillugu suleriaatsit pisariillisarneqarnissaat tamatumaniilu kukkunnginnerusoqarnissaa tamatuma nassatarissavaa. Piffissamik nalunaarsuisarneq pillugu suleriaatsit nutarterneqarnissaat pitsanngorsarneqarnissaallu sulissutigineqarpoq.

Najukkani immikkoortortani ilanngaaseereernani akissarsiassat allattorsimaffiinik malitseqartitsinerit akissarsiassanilluunniit misissuinerit eqqortumik akissarsisitsinerup qularnaarneqarnissaanut tunngatillugu pingaaruteqarneri akissarsialeriffimmit isumaqataaffigineqarpoq. Taamaattumik naatsorsuusiornermi ilitsersuut ilanngaaseereernani akissarsiat allattorsimaffiisa misissorneqarnissaannut ilitsersuutitaqarpoq. Kukkunersuisut oqaasii tunuliaqutaralugit Akissarsialeriffiup immikkoortortanut erseqqissaatigissavaa ilanngaaseereernani akissarsiat allattorsimaffii malitseqartinneqartassasut akissarsiassalluunniit pineqartut misissorneqartassasut.

Aningaasaqarnermut systemip akissarsialerinermit systemip ataqaatigiinnerunissaat qularnaarniarneqartuarpoq. Ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu ERP-systemi nutaaq atorlugu systemit taakku marluk akornanni pisariaqartumik akulerutsitsisoqarniartussaassaaq.”

Kukkunersuisuinermit Ataatsimiititaliaq itisiliissutaasumik apeqqummik imaattumik saqqummiussaqqarpoq:

”Immikkoortoqarfiit sukatereqquneqarnissaat taaneqartoq Naalackersuisunit qanoq qaqugulu ingerlanneqalersaarpa? Tamanit ajornartorsiutaasooq pineqarpa imaluunniit ataasiakkaanik immikkoortoqarfeqarpa ajornartorsiuteqaqqilersartunik?”

Naalakkersuisut tamatumunnga ima oqaaseqarput:

”Tamanna ullumikkut naatsorsuuserinermi najoqqutassani immikkoortortat malissallugit pi-sussaafigisaanni erseqqissaatigineqareerpoq. Tamama saniatigut tamanna aamma akis-sarsialerinermit tunngatillugu suliassat agguataarneqartarnerat pillugu Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfiup aamma Namminersorlutik Oqartussat immikkoortortaasa akornanni isumaqatigiissummi erseqqissaatigineqassaaq. Ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq tamanna nalinginnaasumik ajornartorsiutigineqartarmat. Taamaattumik immikkoortortanut saaffiginnittarnikkut ajornartorsiutip pinaveersaartinneqarnissaa suliniutigeqqinneqassaaq.”

Akissarsialerinermit suliassaqarfik ajornartorsiutitaqartutut ukiuni arlalippassuarni kukkunersiuisumit erseqqissaatigineqartarsimasoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. 2013-imi naatsorsuutininut atatillugu annertunerusumik pitsanngoriaateqartoqarsimannginnera ataatsimiititaliamit assut isornartoqartinneqarpoq. Ajornartorsiutit aaqiivigineqarnissaat siunertaralugu aningaasanik sulisunillu pisariaqartinneqartunik immikkoortitsisoqarnissaa qulakkeeqqullugu Naalakkersuisut ataatsimiititaliamit sakkortunerpaamik qinnuigineqarput.

4. Naatsorsuutininut nassuiaatit

Naatsorsuutininut nassuiaatit, ataatsimiititaliap taakkununnga apeqqutai aammalu Naalakkersuisut akissutaat ilanngussaq 6 allassimapput, taakkulu innersuussutigineqarput.

Nikingassutaasumut pissutaasup naatsorsuutininut nassuiaatini nassuiarneqarnerata peqqissaarunneqarnera allaaserineqarneralu assut nikerartoq ataatsimiititaliamit oqaatigineqarsinnaavoq. Nikingassummut aningaasaliissutitigut tunngavissap sooq pissarsiarineqarsinnaasimannginnera nikingassuteqartoqarneranut nassuiaatini tamani tunngavilersorneqanngilaq.

Naatsorsuusiornermi ilitersuummi allassimavoq (imm. 7.3):

”Ingerlat naammassineqareersut eqqarsaatigalugit pissutsit nikingassuteqartoqarneranut tunngaviusinnaasut Naalakkersuisoqarfimmit paasissutissiissutigineqassapput Aammattaaq nikingassuteqartoqarnerani aningaasaliissutininut inatsisitigut tunngavissamik sooq pissarsisoqarsinnaasimannginnera paasissutissiissutigineqassaaq.”

Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup naatsorsuutininut nassuiaatit pitsaassusiannik qaffassaaniarnera ataatsimiititaliamit ilisimaneqarpoq, isumaqarlunilu ukiuni kingullerni pitsaasumik ineriartortoqartoq. Ataatsimiititaliarli isumaqarpoq naatsorsuutininut nassuiaatit imarisassaannut naatsorsuusiornermi ilitersuummi piumasaqaatit ima ersaritsigisut naalakkersuisoqarfiit piumasaqaatinik taakkuninnga eqquutsitsinerusinnaasariaqarlutik. Naatsorsuutininut nassuiaatit pitsaassusiat qaffassarneqarsinnaasariaqartoq aammalu naatsorsuutininut nassuiaatit imarisassaannut

naatsorsuusiormi ilitersuummi piumasaqaatit pillugit immikkoortortat tamarmiusut pisariaqartumik paasissutissinneqartariaqartut ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

4.1 Peqqissutsimut tunngasut

Naalakkersuisut paasissutissiipput:

”Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfik ukiumi naatsorsuuteqarfiusumi matumani naatsorsuutitigut aningaasaliissutinik sippuinngilaq. Kontuni katsorsaannermut tunngasuni arlalinni tatineqarneq, kiisalu angallannerup akisunerulersimanera pissutigalugu 2013-ip naanerani Peqqinnissaqarfimmut 15 mio. kr.-inik ilassutitut aningaasaliisoqarnissaa qinnutigineqartariaqarsimavoq. Naammassisaqarnerulerniarnermik sulineq sammiinnarneqarpoq.”

Peqqinnissaqarfiup missingersuutai ukiut ingerlaneranni ”piaaraluni minnaaraluni missingersuusiortoqartarsimanerani” sunnersimaneqarput. Ukiunili kingullerni suliassaqaarfimmi tamatumani annertuumik pitsanngoriaateqartoqarpoq aammalu 90 mio. kr.-it pallillugit siusinnerusukkut ilassutitut aningaasaliissutit annertuumik ikileriaateqarsimapput, tak. Naalakkersuisut siuliani oqaaseqaataat. Taamaakkaluartoq 15 mio. kr.-inik ilassutitut aningaasaliissuteqarneq ataatsimiititaliamit ima isigineqarpoq suliassaqaarfimmi piviusorsioortumik missingersuusiortarnissaq suli annertuumik pisariaqartinneqartoq. Nutaanik aningaasaliissuteqartoqarnissaanik aningaasaliissutinilluunniit allanngortitsisoqarnissaanik qinnuteqaatit taamaallaat aningaasaqarnikkut iliuusissanut pingaarutilinnut aammalu aningaasanut inatsisissap suliarinerani sillimaffigereerneqarsinnaasimannngitsunut tunngasuusassasut Missingersuusiormemut inatsimmi piumasaqaataavoq. Peqqissutsimut tunngasuni aningaasaqarnikkut iliuusissat “pingaarutilittut” amerlasoorpassuartigut isigineqartarput, akerlianilli aningaasartuutit ukiorpassuarni “sillimaffigereerneqarsinnaanngitsutut” oqaatigineqarsinnaanersut qularnarnerulluni.

Deloitte 2010-mili ima oqaaseqarpoq² :

”Peqqinnissaqarfilli Kalaallit Nunaanni – aammalu nunani allani amerlanernisulli – aningaasartuutitigut qaffakkiartorfivuq, tamannalu ukiut tamaasa qaffariartussasoq naatsorsuutigineqartariaqarpoq. Siammasissumik najugaqarneq, katsorsaariaatsit nutaat kiisalu iisartakkat nutaat akisuut annertunerusunik aningaasartuuteqarnermik nassataqarput.

² Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfik – siunissamut suliassat. Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfiup aningaasaqarnikkut aqqissuussaankullu misissueqqissaarfigineqarnera. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat – Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik. April 2014

Aningaasatigut pitsaasumik aqutsisinnaanerup piviusorsioortumik missingersuusiornissaq missingersuutinillu naammassinnissinnaaneq pisariaqartippaa. Naliliinerput naapertorlugu sinaakkutitut aningaasaliissutaasut tamatigut piviusorsioortuusarsimangillat – imaluunniit aningaasaliissutigineqartut annikinnerusumik sullissinissamik kinguneqarnissaat siusinaartumik naalackersuinikkut naammaginartumik nassuerutigineqartarsimangilaq.

[...]

Taamaalilluta aningaasanik inatsisip piareersarlugu suliarinerani sinaakkutitut aningaasaliissutit aalajangersarnerini piviusorsioortumik ukiumi atuuttumi aningaasartuutit annertussusissaattut ilimagineqartut aallaavigalugit sulisoqartassasoq kaammattuutigarpur.”

Peqqissutsimut suliassaqarfimmi sullississutit annerpaartaat ”inatsisitigut pisussaaffigalugit aningaasaliissutinut” sanilliunneqarsinnaapput, ima paasillugu missingersuutit naammangitsut paasineqarpat aningaasaliissutinik amerlanerusunik tunniussinnginnissaq naalackersuinikkut assut ajornakusoorsinnaalluni. Taamaattoqarnerata ataatsimiititaliap isumaa malillugu missingersuusiornermut atatillugu suliassaqarfiup piviusorsioortumik pingaarnersiornissaanut naalackersuinermik ingerlataqartut piumassuseqarnissaannik aammalu pilersaarusiorneqarnerani siusinnerusukkut ukiumi naatsorsuuseriffiusuni angusaviit aallaavigineqarnissaannik nassataqartariaqarpoq.

Aningaasanut inatsisip akuerineqarnerata kingorna ukiut tamaasa annertuumik aningaasaliissuteqaqqinnissamik piariaqartitsisoqalertarnera ataatsimiititaliap naliliinera malillugu naapertuutinnngilluinnarpoq. Pisortat aningaasaataannik ajorseriaateqartitsinerup saniatigut tamatuma kingunerisinnaavaa pisortani aningaasanik aqutsinermi maleruagassat sorliit atuunnerisa nalornissutigineqalersinnaanera.

5. Nunatta Karsiata 2014-imut naatsorsuutaanik kukkunerisuiusussatut ataatsimiititaliap inassuteqaataa

Inatsisartut Suleriaasianni § 25, imm. 2 naapertorlugu Kukkunerisuiunermut Ataatsimiititaliap inassuteqarnera malillugu Nunatta Karsiata naatsorsuutaanik kukkunerisuiusussaq Inatsisartunit toqqarneqartarpoq.

Nunatta Karsiata naatsorsuutaasa aappassaaneerseqarnissaannut nalinginnaasumik ukiakkut ataatsimiinnermi pisartumut atatillugu naatsorsuutit tullinnguuttut kukkunerisiorneqarnissaannut kukkunerisuiusussamik ataatsimiititaliap inassuteqartarnera ileqqusimavoq. Ulloq 1. oktober 2014-imi qinersinissamik nalunaaruteqartoqarnera pissutigalugu 2013-imi naatsorsuutit naammassillugit suliarineqangillat, taamaalillutillu 2014-imi naatsorsuutit misissorneqarnissaannut kukkunerisuiusussamik toqqaanissamut Inatsisartut periarfissinneqarnatik. Taamatut pisoqartillugu

kukkunersiuisoq toqqarneqareersoq (tassa imaappoq pisumi matumani kukkunersiuisoq Nunatta Karsiata 2012-imi naatsorsuutaanik kukkunersiuisussatut 2013-imi toqqarneqartoq) Nunatta Karsiata kukkunersiuisuatut ingerlaannartarpoq, taamaalilluni naatsorsuutunik suliaqarneq kinguaattooruteqaqqunagu.

Taamaalilluni 2014-imi naatsorsuutit upernaakkut ataatsimiinnermi matumani piffissap sivikitsup ingerlanerani naammassillugit kukkunersiorneqarsimanissaat aammalu Inatsisartunut tunniunneqarnissaminnut piareerneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Taamaattumik Nunatta Karsiata 2014-imi naatsorsuutaanik kukkunersiuisussamik toqqaanissamut pinnani Nunattali Karsiata 2015-imi naatsorsuutaanik kukkunersiuisussamik Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliaq inassuteqarpoq.

Nunatta Karsiata 2014-imi naatsorsuutaasa aappassaaneerneqarneranni ukiakkut ataatsimiinnissami pisussatut naatsorsuutigineqartumi Nunatta Karsiata 2016-imi naatsorsuutaanik misissuisussamik kukkunersiuisumik ataatsimiititaliaq inassuteqartussaassaaq.

Kukkunersiuisartutut aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffik Deloitte naalagaaffimmit akuerisaasoq Nunatta karsiata 2015-imi naatsorsuutaanik kukkunersiuisussatut Inatsisartut toqqassagaat Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliap Inatsisartunut inassutigaa.

6. Nunatta Karsiata 2013-imut naatsorsuutaasa akuerineqarnissaat pillugu inassuteqaat

Nunatta Karsiata 2013-imut naatsorsuutaasa Inatsisartunit akuerineqarnissaat pillugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut akuerineqassasoq ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit inassutigineqarpoq.

Taama oqaaseqarluni Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliap siunnersuut appassaaniigassanngortippaa.

Randi V. Evaldsen,
siulittaasoq

Suka K. Frederiksen

Jens-Erik Kirkegaard

Agathe Fontain

Per Rosing-Petersen

Ilanngussanut takussutissiaq:

Ilanngussaq 1: Kukkuersiuisut nalunaarutaat, Nunatta Karsia 2013

Ilanngussaq 2: Kukkuersiuisut nalunaarutaat, Asiaq 2013

Ilanngussaq 3: Kukkuersiuisut nalunaarutaat, Mittarfeqarfiit 2013

Ilanngussaq 4: Kukkuersiuisut nalunaarutaat, Nukissiorfiit 2013

Ilanngussaq 5: Kukkuersiuisut nalunaarutaat il.il. pillugit ataatsimiititaliap apeqqutai – aammalu Naalakkersuisut akissutaat

Ilanngussaq 6: Naatsorsuutitut nassuiaatit il.il. pillugit ataatsimiititaliap apeqqutai Naalakkersuisullu akissutaat

Ilanngussaq 7: Naalakkersuisunut ilaasortat Namminersorlutik Oqartussanut akiligassaat pillugit attaveqatigiinnerit il.il.